

2006 és 2009 között elkészült a „Török-magyar szótár”, a 2002-ben megjelent, és 2007-ben az MTA Szótári Munkabizottsága által „Kiváló Magyar Szótár” díjjal kitüntetett „Magyar- Török Szótár” párja. Jelentős állomása ez a magyar turkológiának, mivel ez az első ilyen méretű török-magyar szótár, aminek hiányát tudományos és kulturális életünkben, az egyetemi oktatásban, de a gyakorlati életben is (utazás, gazdasági kapcsolatok) nagyon éreztük. A kéziratában közel 900 oldalas szótár több mint 30000 címszót és ugyanennyi szókapcsolatot, kifejezést tartalmaz.

A szótár munkatársai ugyanazon személyek voltak, akik a korábban megjelent Magyar- Török Szótárt is készítették: A több évtizede hazánkban élő, magyarul is jól tudó török kollegáink, Benderli (Togay) Gün és Gülen Jilmaz, akik korábban a Magyar Rádió török adásának munkatársai, illetőleg vezetői voltak, és Tasnádi Edit műfordító, aki korábban ugyancsak a Magyar Rádiónál dolgozott, majd az Ankarai Egyetem Hungarológiai Tanszékén 5 éven át a magyar nyelvet tanította. Munkánk utolsó szakaszában váratlanul elvesztettük kiváló munkatársunkat Gülen Jilmazt, de közös erőfeszítéssel a vállalt feladatot így is teljesítettük. A szótár 100%-os készultságban vár a kiadásra.

Célunk jelenleg is az volt, hogy egy olyan török-magyar középszótárt készítsünk, amely hasznos és fontos segédeszköze lesz a magyar és török egyetemeken folyó török és magyar nyelvoktatásnak és tudományos képzésnek. Megfelel továbbá a társadalom különböző rétegeiben – a magyar és török történelem, irodalom, kultúra és művészet iránt érdeklődő rétegek, valamint utazók, kereskedők, műszaki emberek, stb. - jelentkező mai igényeknek. Használati köre tehát igen széles lehet.

A török szóanyag kiválogatását török anyanyelvű kollegáink végezték a hivatalos török értelmező szótár (Türkçe Sözlük) 1988 és 1998-as kiadásai és más kétnyelvű török szótárak alapján.

A török szókincs napjainkban igen változó állapotban van. Még használják a régi arab-perzsa eredetű szavakat, a helyettesítésükre megszületett új török szavakat és egyre gyakrabban a megfelelő nemzetközi szavakat is. Szótárunk ezt a valóságos állapotot tükrözi. A török helyesírás is ingazodik, például az egybeírás – különírás vagy bizonyos írásjelek használatában. Olykor problémát okozott a kifejezések és szólások, de leginkább a közmondások magyarra fordítása. Ez utóbbiak esetében ritkán adódott olyan példa, amikor a török és magyar közmondás szinte szóról szóra megegyezik. Eltérő esetekben mellőztük a török közmondás szószerinti lefordítását, inkább megkerestük a mondanivalójának leginkább megfelelő magyar közmondást. Ha ilyet nem találtunk, figyelmeztető *kb.* rövidítést tettünk a magyar megfelelő elé.

A szócikkek felépítésében némileg eltértünk a Magyar - Török Szótárban alkalmazott rendszertől. A török szótárakban szokásos rendszert alkalmaztuk: a címszó jelentéseinek felsorolása után egy feltűnő pötty jellel elválasztva, török ábécé szerint elrendezve közöltük a szólásokat, kifejezéseket. A címszó után megadtuk a címszó szófajainak rövidítését (*fn, mn, hsz* stb), használati körét (*írod, sp, vall* stb) és minőségi jellegét (*biz, vulg, nép, argó* stb). Viszonylag gyakran szerepel a *rég* (= *régies*) meghatározás, mindenekelőtt a már régiesen hangzó, de még használt arab és perzsa eredetű török címszavak után.

A magyar fordításban - főleg az igék fordításában - különösen figyeltünk a töröknél jóval gazdagabb magyar igei vonzatok megjelölésére és a török nyelvben ismeretlen magyar igekötők jelentésmódosító szerepére. Szótárunk valamivel kevesebb szókincset tartalmaz, mint az előző Magyar-Török Szótár, és ennek éppen az az oka, hogy az igekötős magyar igék (pl. *átfolyik, befolyik, elfolyik, lefolyik* stb.) külön címszóként jelennek meg, míg a törökben mindezeket egy szó (az *akmak* 'folyik' ige) szócikke foglalja magába.

A szótár tartalma:

Előszó (magyarul és törökül)

Tájékoztató a szótár használatáról (magyarul és törökül)

A hangjelölésekről (magyarul és törökül)

Rövidítések és jelek (magyarul és törökül)

A szótár ábécé rendje

Török – magyar szótár A – Z

A szótár elkészítésének időbeli tagolása

2006: A – C

2007: D – J

2008: K – P

2009: R – Z

2010 július 31-ig a teljes nyomdakész anyag bemutatása, a zárójelentés leadása.